

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

УДК 334.7.055-021.64(485)

Гончарова А.О., к.е.н.,
доцент кафедри європейської інтеграції
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Руденко М. В., студентка
факультету міжнародної економіки і менеджменту
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ШВЕЦІЯ – ПРОВІДНА КРАЇНА У СФЕРІ DOING BUSINESS

Гончарова А.О., Руденко М.В. Швеція – провідна країна у сфері Doing business. У статті висвітлено поняття «Doing Business» і розгляд його на прикладі Швеції. Досліджено стан економіки Швеції. Визначено основні реформи, які впроваджувалися в країні. Розглянуто місце країни у світі за визначеним направленням. Визначено перспективи розвитку Швеції.

Ключові слова: Doing business, економіка, Швеція, індекс, рейтинг, розвиток.

Гончарова А.А., Руденко М.В. Швеция – ведущая страна в сфере Doing business. В статье освещено понятие «Doing Business» и рассмотрено его на примере Швеции. Исследовано состояние экономики Швеции. Определены основные реформы, которые внедрялись в стране. Рассмотрено место страны в мире по определенным направлениям. Определены перспективы развития Швеции.

Ключевые слова: Doing business, экономика, Швеция, индекс, рейтинг, развитие.

Goncharova A.O., Rudenko M.V. Sweden is a leading country in Doing business. The article covers the concept of Doing Business and examines it on an example of Sweden. The state of the economy of Sweden is investigated. The main reforms implemented in the country were determined. Considered the place of the country in the world in a definite direction. The prospects for the development of Sweden are determined.

Key words: Doing business, economy, Sweden, index, rating, development.

Постановка проблеми. На сучасному етапі важливим науковим і практичним завданням є розгляд сильних світових економік та вплив та єдину велику економіку. Шведська економіка відзначається високим ступенем концентрації виробництва і капіталу, що робить її однією з найрозвиненіших країн ЄС. Сучасний стан економіки Швеції свідчить, що країна дбає про своє економічне майбутнє, запроваджуючи та удосконалюючи низку реформ, які посилюють наплив інвестицій та розширюють можливості у сфері бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблеми розвитку Швеції (як провідної країни у сфері ведення бізнесу) приділяє увагу чимало науковців, зокрема І. Брумцлік, С. Крно, Й. Кукучко, В. Глоушеко, Б. Ріховей, В. Клокічко, К. Такач і багатьох інших. У більшості з них науковці дійшли висновку, що Швеція залишається однією з найкращих країн у цій сфері. Але не дивлячись на це, ця тема все ще залишається актуальною для розгляду (як приклад успішної економічно розвиненої держави).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Досить довго незрозумілим залиша-

лося питання щодо того, через що довелося пройти Швеції, аби сьогодні займати провідні місця у світових економічних рейтингах. Швеція кожного року запроваджує удосконалені реформи минулих років, тим самим роблячи висновки, що дасть можливість більше розширити сферу бізнесу.

Постановка завдання. Постановкою завдання є аналіз шведських економічних показників у сфері бізнесу і ключових чинників її успішного сучасного формування в контексті розвитку світової економіки.

Виклад основних результатів. Актуальність «Doing Business» полягає у виробленні суб'єктивних та кількісних даних для створення зрозумілих показників. Обмежуючи загальну кількість вивчених показників та виробляючи чіткі критерії, допомагає розробникам визначати свої цілі та підвищити ефективність регулювання у важливих сферах. На прикладі впливу «Doing business» розглянемо Швецію.

На постійно зростаючому світовому ринку у Швеції розташована одна з найбільш інтегрованих економік світу. Приділяючи увагу комерційно керуваній технології, можемо стверджувати, що значні торгівлі та іноземні інвестиції Швеції є лише кіль-

кома ознаками конкурентоспроможного бізнесу країни. Уперше за останні кілька років країна піднялася на декілька місць у рейтингу «Легкості ведення бізнесу». За даними 2016 року, Швеція посіла 1 місце з гарною репутацією економіки.

Як показує статистика, Швеція не є країною звичайною або нормальною. Замість цього вона показує себе за кордоном, як досить особливу і привабливу. Глобальні дослідження показують, що Швеція пов'язана з такими якостями, як високий рівень технічних навичок, інноваційний та зручний дизайн, якість та професіоналізм, поглиблене екологічне мислення та соціальна відповідальність. Основою для ведення бізнесу у Швеції є концепція егалітаризму, віра у рівність людей. Обидві організаційні структури та стилі управління відображають це, і використовують плоскі лінії звітності та моделі ухвалення рішень, що покладаються на консенсус та компроміс. Із цієї причини рішення може зайняти багато часу, тому що багато думок потрібно врахувати. Країна є найкращою у світі, що відповідає цілям ООН щодо сталого розвитку.

Згідно з останньою редакцією звіту Світового банку у сфері «Легкості ведення бізнесу», Швеція цього року стає одним із найпростіших місць для ведення бізнесу за 11 критеріями: податковий клімат, рівень корупції, захищеність прав власності та інвестицій, розвиток технологій, упровадження інновацій, свобода торгівлі, монетарна політика, особисті свободи громадян, бюрократичні перепони бізнесу і стан фондового ринку.

Протягом останніх 20 років Швеція зазнала значних структурних реформ, побудованих на дерегуляції та бюджетному самообмежуванні, з деякими скороченнями до державності добробуту Швеції. Це спричинило тверді економічні та політичні основи. Економіка Швеції зросла на 3,2% у 2016 році і має низький рівень державного боргу порівняно з іншими країнами Європейського Союзу. Як показує статистика, економіка Швеції минулого року зросла на 4,2%. Аби сьогодні займати такі провідні місця за визначеними вище критеріями, у Швеції кожного року проводилися значні реформи у сфері «Doing business». Та не всі вони були вдалимими. Якщо поди-

Таблиця 1

Рейтинг країн з гарною репутацією економіки за даними 2016 року

Місце рейтингу	Країна	Оцінка
1	Швеція	78.3
2	Канада	77.8
3	Швейцарія	77.0
4	Австралія	76.8
5	Норвегія	76.2
6	Фінляндія	75.2
7	Нова Зеландія	74.7
8	Данія	74.3
9	Ірландія	74.1
10	Нідерланди	73.9

Таблиця 2

Рейтинг країн за даними ООН щодо сталого розвитку (The SDG Index)

Місце рейтингу	Країна	Оцінка
1	Швеція	84.5
2	Данія	83.9
3	Норвегія	82.3
4	Фінляндія	81.0
5	Швейцарія	80.9
6	Німеччина	80.5
7	Австрія	79.1
8	Нідерланди	78.9
9	Ісландія	78.4
10	Об'єднане Королівство	78.1

Таблиця 3

Показники країни у рейтингу «Doing business» в 2013–2018 рр.

Показники	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Початок бізнесу	54	61	32	16	15	13
Робота з дозволами на будівництво	25	24	18	19	25	27
Отримання електроенергії	9	9	7	7	6	6
Реєстрація майна	35	38	18	11	10	9
Отримання кредиту	40	42	61	70	75	77
Захист інвесторів	32	34	32	14	19	29
Оплата податків	38	41	35	37	28	27
Торгівля за кордоном	8	6	4	17	18	18
Примусове виконання контрактів	27	25	21	24	22	36
Вирішення неплатоспроможності	22	20	17	19	19	16

витися на таблицю, то можна побачити, що 2013 рік був не найкращим для Швеції, майже за кожним критерієм країна опустилася на декілька місць. У 2013 році була проведена реформа реєстрації майна: у Швеції передання майна стало більш трудомісткою за умов впровадження нової системи інформаційних технологій у земельний реєстр. У наступні роки країна лише покращувала свої показники. У 2014 році була проведена реформа щодо Оплати податків: Швеція зробила платні податки менш дорогими для компаній, зменшивши ставку податку на прибуток підприємств. Зрозумівши, що реформа реєстрації майна 2013 року лише ускладнила ведення бізнесу, у 2015 році країна запроваджує цю

ж реформу, але вже легше зареєструвати власність, повністю запровадивши нову систему реєстрації майна. У 2016 році вводиться реформа Початок бізнесу: Швеція почала полегшувати ведення бізнесу за рахунок вимог від реєстру компанії зареєструвати компанію протягом п'яти днів. У 2017 році знову вводиться поновлена реформа Реєстрації майна, але тут уже Швеція полегшує передання майна шляхом підвищення адміністративної ефективності та впровадження незалежного та окремого механізму повідомлення про помилки на картах.

Згідно з графіком, сфера легкості ведення бізнесу у Швеції йшла на спад із 2013, але проведені реформи значно покращили стан економіки.

Рік	Оцінка
2008(1)	17
2009(2)	18
2010(3)	9
2011(4)	14
2012(5)	14
2013(6)	14
2014(7)	9
2015(8)	9
2016(9)	9
2017(10)	10
2018(11)	12

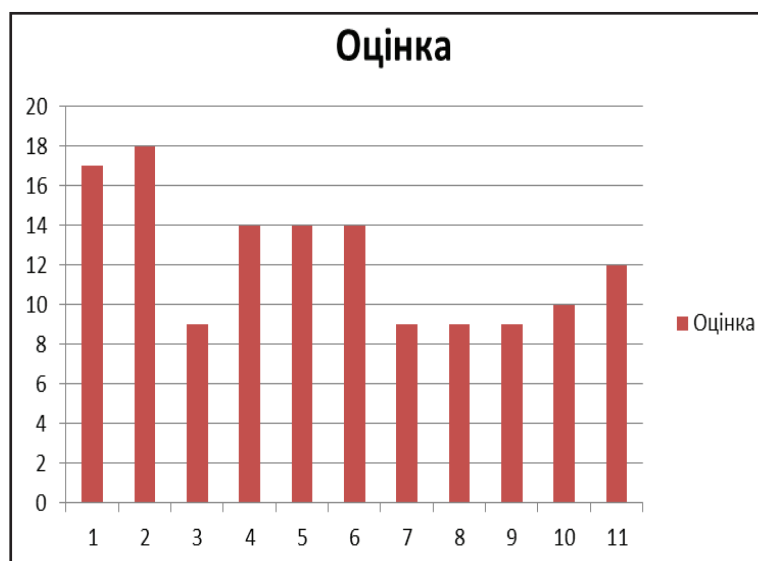

Рис. 1. Легкість ведення бізнесу у Швеції з 2008 по 2018 рік

Починаючи з 2014, сфера бізнесу почала відновлюватися.

Сьогодні завидні стандарти життя Швеції впливають з оптимістичної економіки через регуляторну ефективність та політику відкритого ринку, що підвищує гнучкість, конкурентоспроможність та великі потоки торгівлі та інвестицій у сферу бізнесу. Прозорий регуляторний режим заохочує активну підприємницьку діяльність. Банківські регламенти є розумними, а практика кредитування обережною. Правова система забезпечує надійний захист прав власності, підтримуючи ефективність судової влади та цілісність уряду. Загалом, Швеція не накладає жодних обмежень на іноземні інвестиції. Проте в певних секторах умови для обмеження іноземної власності можуть бути встановлені (як вимога для отримання необхідних дозволів (наприклад, для отримання дозволу на постачання або виробництво військової продукції)).

Верховенство права у бізнесі

Шведське право в цілому забезпечує належне виконання договорів та захист усіх прав власності, включаючи інтелектуальну власність та нерухоме майно. Правознавство добре підтримується, судова

Таблиця 4

Фактори, що впливають на оптимізацію економіки

Верховенство права у бізнесі	
Право власності	92.6
Цілісність уряду	92.9
Судова ефективність	88.2
Місце уряду	
Витрати на уряд	23.2
Податковий тягар	43.9
Фіскальне здоров'я	96.1
Регуляторна ефективність	
Свобода бізнесу	89.3
Свобода праці	53.7
Грошова свобода	83.8
Відкриті ринки	
Свобода торгівлі	86.9
Свобода інвестицій	85.0
Фінансова свобода	80.0

система діє самостійно, неупереджено та послідовно. Ставки корупції низькі. Швеція зайняла четверте місце серед 176 країн в Індексі сприйняття корупції в компанії Trans parency International у 2016 році. Правова система у Швеції базується на статутному праві, доповненому судовою практикою та законодавчою історією. Хоча не цілком правильно сказати, що Швеція має цивільно-правову систему, шведська правова система має набагато більше спільного з цивільно-правовою системою, ніж система загального права. У Швеції немає федеральної правової системи.

Місце уряду

Найвища ставка податку на доходи фізичних осіб складає 57%, а найбільша ставка податку на прибуток підприємств складає 22%. Інші податки включають податки на додану вартість та приріст капіталу. Загальний податковий тягар становить 43,3% від загального внутрішнього доходу. За останні три роки державні витрати становили 50,6% від загального обсягу виробництва (ВВП), а дефіцит бюджету становив у середньому 0,5 % ВВП. Державний борг еквівалентний 41,7% ВВП.

Регуляторна ефективність

У Швеції добре навчена та освічена робоча сила, низькі ставки податку на прибуток підприємств, чудова інфраструктура, порівняно легкий доступ до капіталу та загальний брак корупції сприяють підприємницькій діяльності. Реформа про Передання майна була спрощена у 2016 році. Несоціальна вартість праці висока, звільнення працівника є дорогим та обтяжливим. Контроль за цінами контролюється небагато, але уряд субсидує різні схеми використання відновлюваної енергії.

Відкриті ринки

Торгівля є значною для економіки Швеції; сукупна вартість експорту та імпорту становить

84 % ВВП. Середня застосовна тарифна ставка становить 1,6%. Нарядні бар'єри заважають деякій торгівлі. Загалом, державна політика не суттєво заважає іноземним інвестиціям. Фінансовий сектор відновив свою стабільність і пропонує широкий спектр варіантів фінансування. Банківські регламенти є розумними, як і практика кредитування.

У Швеції показник довіри до бізнес-сектора призначений для швидкого та якісного визначення фактичних результатів, поточної ситуації та майбутніх очікувань шведських компаній.

На графіку наведено щорічний індекс довіри бізнесу для роздрібного сектора Швеції з 2008 по 2021 рік «Шведська ділова віра». Можна побачити, що за останні 5 років, у період з 2014 по 2016 рік ситуація була стабільною. Деяко погіршилася ситуація у 2017 році. Але починаючи з цього року прогнози на зріст довіри до шведських компаній мають зрости майже вдвічі

Швеція – багата, процвітаюча та розвинена країна. Вона займає 22-е місце у світі за ВВП і, за даними МВФ, посідає сьоме місце за ВВП на д. н. Швеція є світовим лідером у сфері інвестицій у R&D, щорічно витрачаючи близько 3% ВВП.

Шведський уряд натепер має 10-річний план витрат на інфраструктуру на суму приблизно 50 млрд. фунтів стерлінгів. Це стосується як дорожніх, так і залізничних проектів, хоча більша частка інвестицій зосереджена на залізничному транспорті. Це також стосується вдосконалення інфраструктури, таких як нові розробки, а також додаткові кошти на обслуговування. Шведський будівельний сектор має річний оборот 50 млрд. фунтів стерлінгів. Близько половини національного багатства Швеції витрачається на будівництво та інфраструктуру. Швеція продовжує інвестувати у розвиток робочого простору, що включає:

Рік	Індекс
2008	-4,47
2009	1,03
2010	28,55
2011	1,95
2012	-1,94
2013	3,14
2014	17,38
2015	22,34
2016	17,96
2017	1,49
2018	9
2019	23,59
2020	13,96
2021	21,48

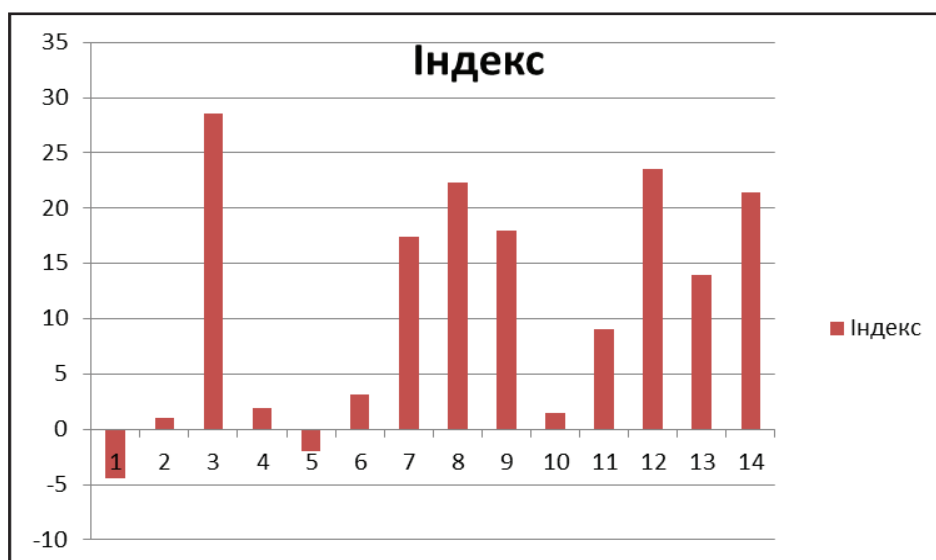

Рис. 2. Показник довіри до бізнес-сектору Швеції

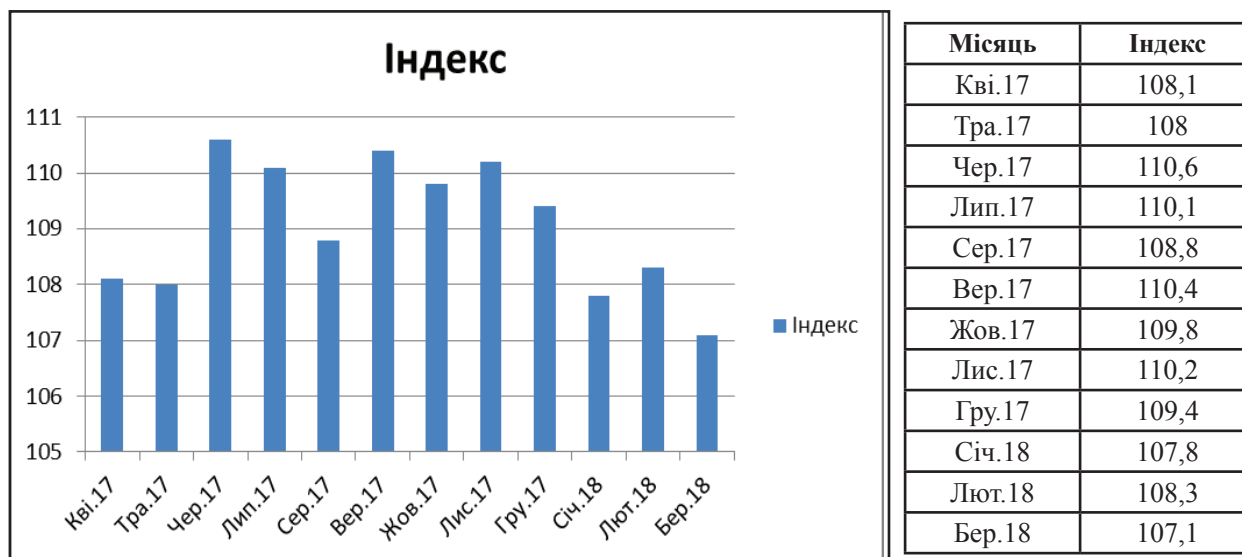

Рис. 3. Показник довіри до бізнес-сектора Швеції за 2017 і початок 2018 року

- офісні та ділові приміщення;
- громадські приміщення, такі як лікарні;
- виробництво промислових приміщень.

Шведський ринок охорони здоров'я сьогодні є найбільшим у Північному регіоні, де оборот становить близько 76,8 млрд. шведських крон (7,7 млрд. фунтів стерлінгів). Це становить 9,6% ВВП. Швеція є світовим лідером у галузі науки про життя та має одне з найвищих витрат на душу населення в Європі на дослідження та розробки в цій сфері.

Забезпечення кібер-мереж стає дедалі більшою проблемою для бізнесу та організацій у всьому світі, коли 81% більших організацій та 60% найменших, які впродовж останнього року зазнали порушення безпеки в Інтернеті. Шведський оборонний бюджет збільшується.

Також існує низка стимулів, доступних як шведським, так й іноземним компаніям, зокрема:

- фінансові стимули (такі як позики та гранти);
- сприятливі податкові режими (наприклад, податкові пільги для іноземних експертів та ключових працівників).

Висновки. Сектор бізнесу Швеції є унікальним для своєї великої кількості транснаціональних корпорацій щодо відносного розміру національної економіки. Швеція також відома своїм інноваційним кліматом, кваліфікованою та продуктивною робочою силою, а також своєю відкритістю та готовністю працювати на глобальному рівні. Країна пройшла через трансформації, побудовані на дерегуляції та бюджетному самообмежуванні зі скороченнями до державного добробуту. Це дозволило знизити податки, стимулювати зайнятість та успішно зробило Швецію одну з найбільш конкурентоспроможних економік у світі.

Список літератури:

1. Gulf Times. URL: <http://www.gulf-times.com/story/352846/The-importance-of-Doing-Business>.
2. Alfred Berg. URL: <https://www.alfredberg.com/sweden-is-the-best-country-for-doing-business-in-2017-according-to-forbes/>.
3. The World Bank. URL: <http://www.doingbusiness.org/Reforms/Overview/Economy/sweden>.
4. Trading Economics. URL: <https://tradingeconomics.com/sweden/ease-of-doing-business>.
5. The Local. URL: <https://www.thelocal.se/20161028/sweden-one-of-the-worlds-easiest-places-to-do-business-report>.